

БӨЛІМ: АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Ағылшын тілі пәнінде етістіктің шақтарын оқытуда жасанды интелектіні пайдалану

ЖАРИЯЛАНДЫ
05.11.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/169371/>

Түркістан облысы Жетісай ауданы «Х. Доспанова атындағы № 28 жалпы білім беретін мектеп» КММ ағылшын тілі пәнінің мұғалімі Жусипова Галия Амангельдиевна

Жасанды интеллект – автоматты жүйелердің адам интеллектісінің бөлек бір функцияларын атқаруын айтады. Мысалы, ертерек алынған тәжірибе және сыртқы әсерлерді рационалды талдау негізінде тиімді шешімдерді таңдау және қабылдау. ЖИ өзінің пайда болуы және дамуымен есептеуіш машиналарға тәуелді, әдетте бұл бағытты информатика және есептеуіш техника аймақтарына жатқызады. Бұның бәрі Екінші Дүниежүзілік Соғыс аяқталған соң барлық ойын есептерді және жұмбақтарды компьютер көмегімен шешуден басталды. Осы алғашқы тәжірибелер негізінде туған фундаменталды идея күйлер кеңістігінде іздеу деген атқа ие. Сонымен, интеллект деп мидың қабылдау, еске сақтау және бағытталған түрде білімді оқу барысында түрлендіруді пайдалана отырып тәжірибе және түрлі жағдайларға байланысты адаптациялану негізінде интеллектуалды есептерді шешу мүмкіндігін атайтын боламыз. Ағылшын тілін оқыту барысында, әсіресе шақ категориясын оқытуда жасанды интелекті (пайдалану оқу процесін жақсартып, оқушыларға жеке қолдау көрсете алады. Жасанды интеллект қазақ тілінде уақытты оқыту үшін осылай қолданыла алады: Интерактивті оқыту платформалары: Әр оқушы үшін жекелендірілген оқу траекторияларын жасау үшін жасанды интеллект алгоритмдерін қолданатын интерактивті онлайн платформаларды жасаңыз. Жүйе адамның қарқынына бейімделе алады, ол қазақ тілінде уақытты түсінуде қиындықтарға тап болатын салаларға назар аударады. Сөйлеуді және айтылымды тану тәжірибесі: Оқушыларға әртүрлі шақтардағы етістіктердің айтылуын үйренуге және жақсартуға көмектесу үшін сөйлеуді тану технологиясын енгізіңіз. Жасанды интеллект жүйесі айтылу дәлдігі туралы жедел кері байланыс бере алады және жақсарту бойынша ұсыныстар бере алады. Грамматикалық талдау үшін табиғи тілді өңдеу : Етістіктің шақтарын қолдануға баса назар аудара отырып, қазақ тіліндегі сөйлемдердің грамматикасын талдау үшін NLP алгоритмдерін

қолданыңыз. Бұл студенттерге уақытты пайдалануды реттейтін ережелерді түсінуге және жалпы үлгілерді анықтауға көмектеседі. Сөйлесу практикасына арналған чатботтар: Оқушыларға әртүрлі уақыттарды қолдана отырып, виртуалды кейіпкерлермен сөйлесуге мүмкіндік беретін чатботтар жасаңыз. Бұл чатботтар дұрыс сөйлеу мен шақтарды дұрыс қолдану үшін тиімді. Бейнелеу және инфографика: Қазақ тіліндегі әртүрлі уақыттарға байланысты уақыт шеңбері мен құрылымдарды бейнелейтін визуализациялар мен инфографика жасау үшін жасанды интеллектті пайдаланыңыз. Көрнекі құралдар ақпаратты түсінуді және есте сақтауды жақсарты алады. Кері байланыс механизмдері: Қазақ тіліндегі уақытпен байланысты жаттығулар, викториналар және жазбаша тапсырмалар бойынша жедел және сындарлы кері байланысты қамтамасыз ететін жасанды интеллектпен басқарылатын кері байланыс тетіктерін әзірлеңіз. Шақ категориясын оқытудың 3 лайфхагы: Ең бастысы оқулықта берілген грамматикалық ережелер мен тапсырмалармен шектеліп қалмаған жөн. 1.Ережелерді жаттаудан бөлек, шақ категориясы табиғи түрде тұтынылатын сөйлемдерді немесе үзінділерді оқып, тыңдату. Мәселен, шақ категориясын жыл мезгілдері арқылы түсіндіру; 2.Мультимедиялық ресурстарды пайдалану. Қазақ тілінде танымдық фильмдер, телешоулар немесе бейнематериалдар көрсету қажет. Сонда балалар әртүрлі контекстегі шақтардың түрлерін қалай қолданатынына назар аударады әрі тыңдалым дағдысы дамиды. 3.Карталар жасау. Әр түрлі шақтағы(уақыттағы) мысал сөйлемдері бар карталар жасаңыз. Бұл лайфхак тек шақ тақырыбына қатысты емес. Кез келген тақырыпты түсіну мен есте сақтауды нығайту үшін үнемі қайталап отыру шарт. Карталар арқылы есте сақтау мен қайталау жеңіл. Мәселен, картаның басты бетінде шақтың түрі жазылып тұрса, артқы тұсында сол шаққа қатысты сурет немесе кілт сөз беріледі. Қорыта айтқанда, мақалада ұсынылған «Шақ категориясын» оқыту әдістемесі — білім алушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және ойлау қабілеті мен танымдық дағдыларын жетілдіруді көздейді. 44 ҰСТАЗ БОРЫШЫ №10, 2024 Түркістан облысы Бәйдібек ауданы Шаян ауылы «С.Жиренов атындағы негізгі орта мектеп» КММ директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Айтбекова Жазира Амизеевна Оқу мен оқытудағы тиімді тәсілдермен жұмыс істеудің тиімділігі Аннотация. «Әдіс» сөзі гректің «методос» сөзінен шыққан, орыс тіліне сөзбе-сөз аударғанда «зерттеу жолы, теория» және мақсатқа жету немесе белгілі бір мәселені шешу жолы дегенді білдіреді. Оқыту әдістері – білім беру, тәрбиелеу және дамыту міндеттерін жүзеге асырудағы мұғалім мен оқушылардың өзара байланысты іс-әрекетінің тәсілдері. Бүкіл оқу процесінің табысты болуы көбінесе қолданылатын әдістерді таңдауға байланысты. Аннотация. Слово «метод» происходит от греческого слова «методос», в дословном переводе на русский язык оно означает «путь исследования, теории» и способ достижения цели или решения определенной проблемы. Методы обучения – это способы взаимосвязанных действий учителя и учащихся при реализации учебных, воспитательных и развивающих задач. От выбора используемых методов во многом зависит успех всего процесса обучения.

Annotation. The word “method” comes from the Greek word “methodos”, literally translated into Russian, it means “the path of research, theory” and a way to achieve a goal or solve a specific problem. Teaching methods are methods of interrelated actions of the teacher and students in the implementation of educational, educational and developmental tasks. The success of the entire learning process largely depends on the choice of methods used. Кілт сөздер: әдіс, білім, фактор, шығарам, топ, нақтылық. «Оқу іс-әрекетінде қолданылатын әдіс- тәсілдер баланың қоршаған әлемді тануға деген қызығушылығын оятып, білім беру мекемесі қуаныш мектебіне айналуы керек. Білімнің, шығармашылықтың, қарым-қатынастың қуаныштары» (В. А. Сухомлинский). Оқытудың белгілі бір әдісін таңдағанда мұғалім әр жолы көптеген факторларды ескеруі керек. Ең алдымен сабақта шешілетін негізгі мақсат пен нақты міндеттер айқындалады. Олар көзделген мақсаттарға жету үшін әдетте қолайлы әдістер тобын «нақтылайды». Осыдан кейін танымдық процесті ең жақсы жүзеге асырудың оңтайлы жолдарын мақсатты түрде таңдау жүреді. Оқыту әдістерін таңдау мыналарға байланысты: — жалпы және арнайы оқу мақсаттарынан; — белгілі бір сабақтың материалының мазмұнынан; — белгілі бір оқу пәнін оқыту әдістемесінің ерекшеліктерінен және жалпы дидактикалық әдістерді таңдауға қойылатын талаптардың ерекшеліктерінен; — белгілі бір материалды оқуға бөлінген уақыттан бастап; — оқушылардың жас ерекшеліктерінен, танымдық қабілеттерінің деңгейінен; — оқушылардың дайындық деңгейі бойынша; — оқу орнының материалдық жабдықталу

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.